

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.5.8.2024

Pan
Krzysztof Grzywiński
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej
i Rekultywacji S.A.
ul. Chlebowa 22
44-335 Jastrzębie-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/058 – Wprowadzanie do rzek zasolonych wód z kopalń węgla kamiennego województwa śląskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A., ul. Chlebowa 22, 44-335 Jastrzębie-Zdrój ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Krzysztof Grzywiński Prezes Zarządu PGWiR S.A. od 12 grudnia 2024 r., który od 30 października 2024 r. do 11 grudnia 2024 r. pełnił obowiązki Prezesa Zarządu. Poprzednio Prezesami Zarządu byli: - od 22 listopada 2021 r. do 30 października 2024 r. –pan Krzysztof Baradziej, - od 18 października 2021 r. do 21 listopada 2021 r. –pan Tomasz Rus, - od 29 września 2017 r. do 12 października 2021 r. –pan Jan Przywara.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania podejmowane w celu uzyskania pozwoleń wodnoprawnych/zintegrowanych oraz zakres obowiązujących pozwoleń.2. Realizacja obowiązków wynikających z pozwoleń wodnoprawnych/zintegrowanych oraz podejmowanie działań w celu ograniczenia negatywnych skutków oddziaływań na środowisko wodne.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Mieczysław Handzel, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/129/2024 z dnia 13 czerwca 2024 r.2. Witold Wilk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/128/2024 z dnia 13 czerwca 2024 r.3. Agnieszka Podziewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/130/2024 z dnia 13 czerwca 2024 r. <p>(akta kontroli str. 1-17)</p>

¹ Dalej: PGWiR S.A. albo Spółka.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Spółkę w celu uzyskania pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie zasolonych wód z odwadniania kopalń węgla kamiennego oraz realizację obowiązków wynikających z posiadanych przez Spółkę pozwoleń wodnoprawnych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Spółka posiadała stosowne pozwolenia wodnoprawne, o których mowa w art. 400 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁴, na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, tj. wprowadzanie do rzeki Odry i Bierawki odbieranych od przedsiębiorców górniczych⁵ zasolonych wód dołowych. W okresie objętym kontrolą, Spółka przed upływem terminu obowiązywania dla niej jednego z pozwoleń wodnoprawnych zwróciła się do Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gliwicach - Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z wnioskiem o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego. Złożony przez Spółkę wniosek zawierał elementy, o których mowa w art. 407 ust. 2-5 ustawy Prawo wodne i nie wymagał uzupełnień. Do wniosku dołączono m.in.: operat wodnoprawny zawierający część opisową i graficzną, stosownie do wymogu określonego w art. 408 ustawy Prawo wodne, zawierający dane i informacje, o których mowa w art. 409 ust. 1, 2 i 4 ww. ustawy.

Spółka w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania odprowadzanych zasolonych wód kopalnianych eksploatowała system retencyjno-dozujący „OLZA”, który służył do ich kontrolowanego zrzutu do rzeki Odry. Funkcjonowanie ww. systemu pozwalało na ochronę innych cieków wodnych (mniejszych rzek) znajdujących się w pobliżu niektórych kopalń węgla kamiennego. Ponadto Spółka posiadała instalację odsalania wód zlokalizowaną w Czerwionce-Leszczynach, produkującą sól spożywcza, a podczyszczone z soli wody trafiały do rzeki Bierawki.

Spółka w badanym okresie, w sposób właściwy wywiązywała się z obowiązków nałożonych na nią w trzech pozwoleniach wodnoprawnych (z 2012, 2017 i 2020 r.), w tym:

- przestrzegała warunków dotyczących dopuszczalnej ilości substancji zanieczyszczających, znajdujących się w wodach dołowych wprowadzonych do wód powierzchniowych (w odniesieniu do wszystkich trzech pozwoleń);
- przestrzegała warunków dotyczących ilości wód dołowych wprowadzonych do wód powierzchniowych określonych w pozwoleniach wodnoprawnych - jedynie w przypadku pozwolenia z 2017 r. w 2020 i 2023 r. przekroczyła określoną w nim maksymalną ilość odprowadzonych zasolonych wód dołowych do rzeki Bierawki, odpowiednio o: 2,5% i 2,4%;
- przestrzegała częstotliwości i sposobu dokonywania pomiarów ścieków oraz miejsca poboru próbek do badania w odniesieniu do wszystkich trzech pozwoleń, tj. zgodnie z § 5 ust. 7 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych⁶ oraz stosownie do obowiązku wynikającego z art. 303 ust. 2 ustawy Prawo wodne;

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm. zwana dalej: ustawą Prawo wodne.

⁵ JSW S.A., PGG S.A., SRK S.A.

⁶ Dz. U. poz. 1311 zwane dalej: rozporządzeniem w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego

- przekazywała wyniki powyższych badań do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, a także do Okręgowego Polskiego Związku Wędkarskiego;
- utrzymywała urządzenia wodne - wyloty zasolonych wód dołowych do rzek w należyłym stanie technicznym.

Spółka terminowo i w należytej wysokości regulowała opłaty za korzystanie z usług wodnych związane z wprowadzaniem wód dołowych do wód powierzchniowych. Spółka uiszczając opłaty stałe za każdy rok objęty kontrolą wywiązała się z obowiązku wynikającego z art. 271 ust. 6 ustawy Prawo wodne, zgodnie z którym była obowiązana do końca miesiąca następującego po upływie każdego kwartału do wniesienia opłaty na rachunek bankowy PGW WP. Ponadto oświadczenia, o których mowa w art. 552 ust. 2h ustawy Prawo wodne (dotyczące ustalenia opłat zmiennych) wysyłano do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie - Zarząd Zlewni w Gliwicach, dochowując terminu, o którym mowa w art. 552 ust. 2b pkt 1 ustawy Prawo wodne. Spółka bez zbędnej zwłoki uiszczała wysokość określonych dla niej opłat zmiennych.

Spółka w okresie objętym kontrolą, wywiązywała się z obowiązkowych okresowych kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁷ w odniesieniu do obiektów budowlanych wchodzących w skład systemów odprowadzania zasolonych wód dołowych. W większości wykonywała na bieżąco formułowane podczas tych kontroli zalecenia, jednakże w odniesieniu do jednego z 23 poddanych kontroli obiektów budowlanych przez co najmniej sześć lat, a w odniesieniu do dwóch z 23 poddanych kontroli obiektów budowlanych przez co najmniej cztery lata, nie wykonała części zaleceń sformułowanych podczas ich przeprowadzenia co, w ocenie NIK, było niezgodne z art. 5 ust. 2 ww. ustawy, wg którego obiekt budowlany należało utrzymywać w należyłym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej.

Ponadto, Spółka w okresie objętym kontrolą wywiązała się z obowiązku określonego w art. 304 ust. 1 ustawy Prawo wodne, tj. przekazywania do organu właściwego w sprawach pozwoleń wodnoprawnych wyników prowadzonych pomiarów ilości pobieranych wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, w zakresie określonym w pozwoleniach wodnoprawnych z 2012, 2017 i 2020 r. - w terminie do dnia 1 marca każdego roku za rok poprzedni.

Spółka wywiązywała się z obowiązku wynikającego z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁸, tj. sporządzania sprawozdań do GUS o ilości i jakości odprowadzonych zasolonych wód kopalnianych. Jednakże sporządzając ww. sprawozdania za lata 2020-2023, Spółka wykazała błędne dane dotyczące zawartości jonów chlorków i siarczanów w odprowadzonych do rzeki Bierawki oraz rzeki Odry zasolonych wodach pochodzących z odwadniania kopalń, co skutkowało zawyżeniem bądź zaniżeniem danych od -2,4% do +1,5%.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 725 ze zm. zwana dalej: ustawą – Prawo budowlane.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1799. zwana dalej: ustawą o statystyce.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania podejmowane w celu uzyskania pozwoleń wodnoprawnych oraz zakres obowiązujących pozwoleń

1.1. Spółka w okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2020-2023, działała w branży wodno-ściekowej na terenie powiatów mikołowskiego, pszczyńskiego, rybnickiego, wodzisławskiego, gliwickiego oraz miast na prawach powiatu: Jastrzębia-Zdroju, Żor oraz Rybnika i zajmowała się głównie:

- oczyszczaniem i odprowadzaniem zasolonych wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych (również poprzez częściowe ich odsolenie);
- uzdatnianiem i dostawą wody na potrzeby przemysłowe;
- oczyszczaniem ścieków komunalnych;
- odwadnianiem terenów bezodpływowych na obszarach szkód górniczych;
- produkcją wysokogatunkowej soli spożywczej z solanek pochodzących z zakładów górniczych oraz pochodzących z procesu rekrystalizacji soli kamiennej.

(akta kontroli: str. 18-19)

Struktura przychodów ze sprzedaży głównych usług i produktów Spółki w latach 2020, 2021, 2022 i 2023 kształtowała się następująco:

- przychody związane z odprowadzaniem i utylizacją wód dołowych, odpowiednio: 47; 46,4; 54,8 i 51,6 %;
- sprzedaż soli 27,0; 27,4; 25,6 i 28,2 %;
- dostawa wody przemysłowej: 9,6; 10,6; 8,0 i 8,3 %;
- wynajem sprzętu: 6,9; 7,3; 5,2 i 5,0 %.

W latach 2020, 2021, 2022 i 2023 Spółka odnotowała zysk netto, odpowiednio: 4 122; 2 270; 763,0 i 2 410 tys. zł.

(akta kontroli: str. 18-19)

Spółka nie wydobywała zasolonych wód dołowych lecz odbierała je od zakładów górniczych i odprowadzała poprzez system retencyjno-dozujący „OLZA” do rzeki Odry na podstawie zawartych umów, tj.:

- umowy zawartej 29 grudnia 2009 r.¹⁰ z JSW S.A. - zasolone wody dołowe pochodzące z JSW S.A. KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Zofiówka”;
- umowy zawartej 29 grudnia 2009 r.¹¹ z JSW S.A. - zasolone wody dołowe pochodzące z JSW S.A. KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”;
- umowy zawartej 30 grudnia 2016 r.¹² z JSW S.A. - zasolone wody dołowe pochodzące z JSW S.A. KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Jastrzębie”;

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ W dniu 2 kwietnia 2013 r. w wyniku dotychczasowych zmian umowy sporządzono tekst jednolity umowy, a następnie zawarto 13 aneksów. Ostatni aneks zawarto 28 marca 2024 r.

¹¹ W dniu 2 kwietnia 2013 r. w wyniku dotychczasowych zmian umowy sporządzono tekst jednolity umowy, a następnie zawarto 12 aneksów. Ostatni aneks zawarto 28 marca 2024 r.

¹² Do umowy zawarto 4 aneksy Ostatni z 21 czerwca 2021 r. Umowa obowiązywała do 31 stycznia 2022 r.

- umowy zawartej 29 grudnia 2009 r.¹³ z JSW S.A. - zasolone wody dołowe pochodzące z JSW S.A. KWK „Pniówek”;
- umowy zawartej 31 grudnia 2009 r.¹⁴ z Kompanią Węglową S.A. (obecnie PGG S.A.) - zasolone wody dołowe pochodzące z KWK ROW Ruch „Jankowice”;
- umowy zawartej 31 grudnia 2009 r.¹⁵ z Kompanią Węglową S.A. (obecnie PGG S.A.) - zasolone wody dołowe pochodzące z KWK ROW Ruch „Chwałowice”;
- umowy zawartej 31 grudnia 2009 r.¹⁶ z Kompanią Węglową S.A. (obecnie PGG S.A.) – zasolone wody dołowe pochodzące z KWK ROW Ruch „Marcel”;
- umowy zawartej 1 kwietnia 2022 r. z SRK S.A. - zasolone wody dołowe pochodzące z KWK „Krupiński”¹⁷;
- umowy zawartej 29 sierpnia 2023 r. z SRK S.A. - zasolone wody dołowe pochodzące z KWK „Jas-Mos – Jastrzębie III”¹⁸.

Oprócz odprowadzania wód zasolonych systemem retencyjno-dozującym „OLZA” do rzeki Odry, na podstawie ww. umów, Spółka odbierała, częściowo zagospodarowywała i odprowadzała zasolone wody z KWK „Budryk” z wykorzystaniem systemu odsalania znajdującego się w Czerwionce-Leszczynach do rzeki Bierawki, na podstawie umowy zawartej w dniu 5 lutego 2019 r. z JSW S.A.¹⁹

(akta kontroli: str. 148-234)

Spółka posiadała i eksploatowała system retencyjno-dozujący „OLZA”, który służył do kontrolowanego zrzutu zasolonych wód kopalnianych do rzeki Odry. Celem powstania systemu była potrzeba ochrony wód płynących o małych przepływach naturalnych²⁰ przed zanieczyszczeniem zasolonymi wodami koniecznymi do odprowadzenia w związku z funkcjonowaniem przemysłu wydobywczego oraz minimalizacja skutków wprowadzania tych wód do rzeki Odry. Do systemu podłączone były dwie kopalnie²¹ należące do JSW S.A., jedna kopalnia zespólna składająca się z trzech ruchów²² należąca do PGG S.A. oraz dwie kopalnie należące do SRK S.A.²³ System składał się z kolektora „Olza”, który stanowił sieć kanalizacyjną składającą się z sieci rurociągów o łącznej długości ok. 83 km, osadników powierzchniowych, pełniących w razie potrzeby również funkcje retencyjne, pompowni przetłaczających wody z osadników ruchów górniczych do kolektora oraz zbiorników retencyjnych byłej KWK „Moszczenica”. Przed wylotem brzegowym znajdowała się komora „Odra”, w której zamontowane były urządzenia do zliczania przepływu oraz do pomiaru przewodności

¹³ W dniu 2 kwietnia 2013 r. w wyniku dotychczasowych zmian umowy sporządzono tekst jednolity umowy, a następnie zawarto 13 aneksów. Ostatni aneks zawarto 22 marca 2024 r.

¹⁴ Do umowy zawarto 14 aneksów. Ostatni aneks z 29 stycznia 2024 r.

¹⁵ Do umowy zawarto 14 aneksów. Ostatni aneks z 29 stycznia 2024 r.

¹⁶ Do umowy zawarto 14 aneksów. Ostatni aneks z 29 stycznia 2024 r.

¹⁷ Wcześniej na podstawie porozumienia z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie przystąpienia przez SRK S.A. do praw i obowiązków wynikających z umowy zawartej w dniu 29 grudnia 2009 r. przez JSW S.A. na odbiór i odprowadzanie zasolonych wód dołowych poprzez system retencyjno-dozujący „Olza”

¹⁸ Wcześniej na podstawie: umowy zawartej w dniu 23 sierpnia 2022 r. z SRK S.A. na 2023 r., umowy zawartej w dniu 14 grudnia 2021 r. z SRK S.A. na odbiór i odprowadzanie zasolonych wód dołowych pochodzących z KWK „Jas-Mos-Rydułtowy I” Ruch „Jas-Mos” na 2022 r., umowy zawartej w dniu 21 grudnia 2020 r. z SRK S.A. na odbiór i odprowadzanie zasolonych wód dołowych pochodzących z KWK „Jas-Mos-Rydułtowy I” Ruch „Jas-Mos” na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r., gdzie w połowie roku jej realizacji wykorzystano limit finansowania tejże umowy i zawarto nową umowę w dniu 12 lipca 2021 r. z SRK S.A. na odbiór i odprowadzanie zasolonych wód dołowych pochodzących z KWK „Jas-Mos-Rydułtowy I” Ruch „Jas-Mos” na okres od 1 lipca do 31 grudnia 2021 r., umowy zawartej w dniu 6 grudnia 2019 r. z SRK S.A. na odbiór i odprowadzanie zasolonych wód dołowych pochodzących z KWK „Jas-Mos” na 2020 r.

¹⁹ Do umowy zawarto aneks numer 1 w dniu 11 marca 2022 r. oraz aneks numer 2 w dniu 24 listopada 2022 r.

²⁰ Takich jak: rzekę Rudę wraz ze zbiornikiem Rybnik, rzekę Szotkówkę, Jastrzębiankę, Ruptawkę, Lesznicę oraz Pawłówkę - dopływ Pszczynki i Pszczynkę wraz ze zbiornikiem Łąka.

²¹ KWK „Pniówek” oraz zespólna kopalnia KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie”.

²² KWK ROW – Ruchy: Jankowice, Chwałowice i Marcel.

²³ KWK „Jas-Mos-Jastrzębie III” do 30 czerwca 2024 r. oraz KWK w całkowitej likwidacji rejon polikwidacyjny Krupiński.

elektrolitycznej. Dane te były przekazywane poprzez sieć GSM do punktu dyspozytorskiego znajdującego się w siedzibie Spółki.

Urządzeniem wodnym zapewniającym działanie całego systemu był wylot do rzeki Odry w km 28+626. Wylot został wykonany w postaci rurociągu o różnych średnicach i umieszczony był w dnie rzeki. Z rurociągu, w sposób ciągły, za pośrednictwem 51 dysz wprowadzane były do rzeki Odry zasolone wody pochodzące z zakładów górniczych.

W przypadku zatkania lub czasowego wyłączenia rurociągu w dnie rzeki (np. w celu wykonania prac remontowych czy konserwacyjnych) uruchamiano inny odpływ, który pozwalał na odprowadzanie zasolonych wód w czasie niezbędnym do wykonania tych prac. Odpływ ten - wylot brzegowy rurociągu wykonano na prawym brzegu Odry poprzez zlicowanie rury wylotowej z brzegiem umocnionym brukiem z narzutu kamiennego na zaprawie cementowej. Od wylotu do linii wody wykonano odwodnienie z prefabrykowanych korytek ściekowych. Wylot brzegowy miał być uruchamiany na czas wymiany lub naprawy elementu wylotu. Jak wyjaśnił Zarząd Spółki, w okresie objętym kontrolą nie zaszła potrzeba uruchomienia tego wylotu.

Ponadto w celu awaryjnego odprowadzenia wód wykonano drugi wylot awaryjny, który zlokalizowany był na lewym brzegu rowu biegnącego wzdłuż linii kolejowej, w odległości 130 m od ujścia do rzeki Odry. Wylot ten składał się z żelbetowej konstrukcji, w której zakończenie miały dwie rury PE o średnicy 160 mm z odwodnienia dwóch nitek kolektora oraz jedna rura PE o średnicy 110 mm z odwodnienia dna komory. Skarpy tego rowu zabezpieczone były płytami betonowymi, a koryto rowu posiadało ubezpieczenie trawiaste. Jak wyjaśnił Zarząd Spółki, w okresie objętym kontrolą nie zaszła potrzeba uruchomienia tego wylotu.

Sterowanie systemem retencyjno-dozującym „OLZA” prowadzone było przy użyciu programu komputerowego „Olza - dyspozytor” przez całodobową obsługę dyspozytorską. Elementami pozwalającymi na nadzorowanie ilości i jakości odprowadzanych zasolonych wód były następujące punkty pomiarowe:

- komora „Odra” (komora przepustnic i przepływomierzy) zlokalizowana na rurociągach powyżej wylotu do rzeki Odry w km 28+626 - w zakresie ilości i jakości odprowadzanych wód do odbiornika²⁴;
- punkt poboru prób „Olza” zlokalizowany na prawym brzegu rzeki Odry w odległości 100 m powyżej wylotu w km 28+626 - do analizy jakościowej przez laboratorium badawcze wody i ścieków²⁵;
- komora „Krzyżanowice” zlokalizowana na lewym brzegu rzeki Odry w odległości 35 metrów poniżej wodowskazu Krzyżanowice - pozwalająca na pomiar przewodności elektrolitycznej wód rzeki Odry po pełnym wymieszaniu odprowadzanych zasolonych wód z wodami odbiornika (tj. na odcinku 4 957 m poniżej wylotu w km 28+626) oraz pełniąca miejsce poboru prób do analizy jakościowej przez laboratorium badawcze wody i ścieków²⁶.

(akta kontroli: str. 531-610, 616-621)

Spółka posiadała również instalację odsalania wód dołowych zlokalizowaną w Czerwonice-Leszczynach, która służyła do utylizacji wód dołowych KWK „Budryk”, w wyniku czego uzyskiwano sól spożywcza, a podczyszczone z soli wody trafiały do rzeki Bierawki. Urządzeniami wodnymi służącymi do wprowadzania do rzeki Bierawki

²⁴ Ilość odprowadzanych do rzeki Odry zasolonych wód mierzona była przez dwa przepływomierze elektromagnetyczne, a w komorze zabudowany był przetwornik pomiarowy oraz cyfrowy czujnik przewodności. Pobór prób do badań laboratoryjnych odbywał się też w sposób ręczny przez personel laboratorium.

²⁵ Pobór prób odbywał się w sposób ręczny przez personel laboratorium.

²⁶ W komorze zabudowane był przetwornik oraz sonda. Pobór prób do badań laboratoryjnych odbywał się też w sposób ręczny przez personel laboratorium.

wód i ścieków z terenu zakładu systemu odsalania były trzy wyloty (W-1; W-2 i W-3) zlokalizowane na lewym brzegu rzeki, przy czym zasolone wody odprowadzono tylko wylotami W-1 i W-2.

Proces technologiczny systemu odsalania wód kopalnianych składał się z trzech etapów:

- 1) wstępnego oczyszczania wód miernie zasolonych²⁷ na stacji przygotowania solanki;
- 2) odsalania wody w procesie odwróconej osmozy w zakładzie głównym;
- 3) zatężania termicznego wód miernie zasolonych po procesie odwróconej osmozy i silnie zasolonych wraz z krystalizacją soli w zakładzie głównym.

Woda z systemu odsalania kierowana była do rzeki Bierawki wylotem W-1 wraz z pozostałymi ściekami oraz wodami opadowymi i roztopowymi z zakładu głównego. Nadmiar wód miernie zasolonych, które nie mogły być skierowane do systemu odsalania kierowany był do rzeki Bierawki ze stacji przygotowania solanki wylotem W-2 wraz z wodami opadowymi z części terenu stacji. Odrębnie wylotem W-3 do rzeki Bierawki kierowane były tylko wody opadowe i roztopowe ze stacji przygotowania solanki.

(akta kontroli: str. 419-530)

Według sprawozdań o gospodarowaniu wodą, ściekach i ładunkach zanieczyszczeń (OS-3) sporządzonych i przekazanych do Głównego Urzędu Statystycznego²⁸, stosownie do obowiązku wynikającego z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej²⁹, Spółka w latach: 2020, 2021, 2022 i 2023 wprowadziła do wód powierzchniowych w związku z odbiorem zasolonych wód kopalnianych następującą ilość wód:

- za pomocą systemu retencyjno-dozującego „OLZA”: w 2020 r. – [...] ³⁰tys. m³; w 2021 r. – [...] ³¹tys. m³; w 2022 r. – [...] ³²tys. m³; w 2023 r. – [...] ³³tys. m³, o łącznej zawartości jonów chlorków i siarczanów: w 2020 r. – [...] ³⁴Mg; w 2021 r. – [...] ³⁵Mg; w 2022 r. – [...] ³⁶Mg; w 2023 r. – [...] ³⁷Mg³⁸,
- za pośrednictwem zakładu odsalania: w 2020 r. – [...] ³⁹tys. m³ (w tym bezpośrednio z odwadniania kopalni – [...] ⁴⁰tys. m³, zaś w wyniku procesu odsalania – [...] ⁴¹tys. m³; w 2021 r. – [...] ⁴²tys. m³ (w tym bezpośrednio z odwadniania kopalni – [...] ⁴³tys. m³, zaś w wyniku procesu odsalania – [...] ⁴⁴tys. m³; w 2022 r. – [...] ⁴⁵tys. m³ (w tym bezpośrednio z odwadniania kopalni –

²⁷ Tzn. takich, w których stężenie sumy chlorków i siarczanów nie przekraczało 40 g/l.

²⁸ Za 2020 r. przekazane 19 stycznia 2021 r.; za 2021 r. przekazane 24 stycznia 2022 r.; za 2022 r. przekazane 27 stycznia 2023 r.; za 2023 r. przekazane 26 stycznia 2024 r.

²⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 773 zwaną dalej: ustawą o statystyce publicznej.

³⁰ NIK wyłączyła jawność informacji dotyczących ilości odprowadzonych wód kopalnianych i zawartych w nich ładunków soli, wykazanych w sprawozdaniach OS-3, na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2021 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902, dalej: ustawa o dostępie do informacji publicznej), w związku z art. 10 ustawy o statystyce.

³¹ Jw.

³² Jw.

³³ Jw.

³⁴ Jw.

³⁵ Jw.

³⁶ Jw.

³⁷ Jw.

³⁸ W sprawozdaniach OS-3 za lata 2020-2023 suma jonów chlorków i siarczanów wytworzonych i odprowadzonych za pomocą tego systemu była taka sama.

³⁹ NIK wyłączyła jawność informacji dotyczących ilości odprowadzonych wód kopalnianych i zawartych w nich ładunków soli, wykazanych w sprawozdaniach OS-3, na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, w związku z art. 10 ustawy o statystyce.

⁴⁰ Jw.

⁴¹ Jw.

⁴² Jw.

⁴³ Jw.

⁴⁴ Jw.

⁴⁵ Jw.

[...]46 tys. m³, zaś w wyniku procesu odsalania – [...]47 tys. m³); w 2023 r. – [...]48 tys. m³ (w tym bezpośrednio z odwadniania kopalni – [...]49 tys. m³, zaś w wyniku procesu odsalania – [...]50 tys. m³) o łącznej zawartości jonów chlorków i siarczanów: w 2020 r. – [...]51 Mg; w 2021 r. – [...]52 Mg; w 2022 r. – [...]53 Mg; w 2023 r. – [...]54 Mg.

Wykazane dane w sprawozdaniach odnośnie do ilości ścieków były zgodne z danymi pochodzącymi z urządzeń pomiarowych, zaś przy wyliczeniu zawartości jonów chlorków i siarczanów nie zastosowano metodyki wymaganej przez GUS lecz metodykę stosowaną do wyliczenia zawartości jonów chlorków i siarczanów do opłat za usługi wodne, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Spółka za lata 2020-2023 nie przekazywała do Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. Oddział w Katowicach sprawozdań G-09.10 o skutkach środowiskowych działalności górnictwa węgla kamiennego, bowiem jak wyjaśnił Zarząd Spółki nie miała takiego obowiązku.

(akta kontroli: str. 304-316, 650-656, 728-731, 1144-1145, 1297-1301)

Do stacji odsalania w latach: 2020, 2021, 2022 i 2023 wprowadzono odpowiednio następującą ilość wód z odwadniania kopalń: 1 600 tys. m³, 1 473 tys. m³, 1 477 tys. m³, 1 438 tys. m³. W wyniku procesu odsalania w latach: 2020, 2021, 2022 i 2023 zmniejszono ilość odprowadzonych wód do środowiska odpowiednio o: 269 tys. m³; 7 tys. m³; 50 tys. m³ i 55 tys. m³ oraz zmniejszono zawartość jonów chlorków i siarczanów odpowiednio o: 35 926 Mg; 35 083 Mg; 32 362 Mg i 33 448 Mg. W wyniku tego procesu w latach 2020, 2021, 2022 i 2023 wyprodukowano odpowiednio następującą ilość soli warzonej: 33 848 Mg; 31 392 Mg; 30 416 Mg i 28 041 Mg.

Zgodnie z operatem wodnoprawnym z kwietnia 2020 r., stanowiącym załącznik do wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego z 2020 r., złożonego do Dyrektora Zarządu Zlewni w Gliwicach, całkowita pojemność retencyjna wraz z pojemnością zbiorników retencyjnych Moszczenica w systemie retencyjno-dozującym „OLZA” wynosiła 1 023 709 tys. m³ (w tym zbiorniki retencyjne Moszczenica 835 000 tys. m³). Do zbiorników retencyjnych w latach 2020, 2021, 2022 i 2023 r. wprowadzono, odpowiednio: 60 889 m³, 284 492 m³, 465 805 m³ i 545 638 m³, zaś ze zbiorników do rzeki wprowadzono, odpowiednio: 207 624 m³, 122 798 m³, 533 908 m³ i 677 360 m³.

Zarząd Spółki odnośnie do funkcjonowania zbiorników retencyjnych w systemie Olza wyjaśnił: (...). *Teoretycznie jest możliwe całkowite wstrzymanie wprowadzania zasolonych wód do wód powierzchniowych – wymaga to zamknięcia armatury liniowej. Dla średniej ilości wód odprowadzanych kolektorem „Olza” w 2023 roku, tj. 31 092 m³/dobę można byłoby zatrzymać odprowadzanie wód przez ponad 26 dni.*

W praktyce system retencyjno-dozujący „Olza” został zaprojektowany do ciągłego odprowadzania zasolonych wód do rzeki przez zabudowane w rzece dysze wylotowe. Wstrzymanie odprowadzania wód spowoduje wystąpienie zjawiska kolmatacji 51 dysz w instalacji zrzutowej. W projekcie określono, że minimalny przepływ dobowy przez instalację wynosi 10 000 m³. Wg projektanta wstrzymanie pracy instalacji może doprowadzić do jej uszkodzenia i tym samym uniemożliwi ponowne dozowanie wód zasolonych. W 2003 roku koszt budowy instalacji wylotowej wyniósł prawie 5 mln

46 Jw.

47 Jw.

48 Jw.

49 Jw.

50 Jw.

51 Jw.

52 Jw.

53 Jw.

54 Jw.

złoty, jej uszkodzenie może się wiązać z koniecznością poniesienia wydatków na przywrócenie jej funkcjonowania przekraczających kwotę kilku milionów złotych.

Z drugiej strony bardzo szybkie napełnienie zbiorników retencyjnych na początku występowania suszy hydrologicznej nie pozwoli na żadną możliwość reagowania w późniejszym czasie i może doprowadzić do przekroczenia zasolenia 1g już w początkowym biegu rzeki Odry. Wówczas grozi nam cofnięcie pozwolenia wodnoprawnego ponieważ nie spełniamy jego warunków.

Przekroczenie zasolenia 1g już po zrzucie wód z systemu „Olza” spowoduje, że rzeka Odra będzie miała zdecydowanie wyższe poziomy zasolenia od obecnie obserwowanych opuszczając obszar województwa śląskiego.

Zbiorniki retencyjne można praktycznie napełnić tylko raz w roku, a przy sprzyjających warunkach hydrologicznych w rzece są odpompowywane przez kilka miesięcy. Takie działanie wiąże się z poniesieniem dodatkowych kosztów (drugie pompowanie tych samych wód), które dla poziomu 835 000 m³ przekraczają poziom 0,7 mln złotych.

System „Olza” został zaprojektowany do ustabilizowania poziomu zasolenia rzeki Odry na określonym poziomie (ok. 0,5 g/l) w długiej perspektywie czasu. Instalacja zrzutowa została wykonana w miejscu, gdzie takie działania można realizować teoretycznie przez cały okres letni. W systemie „Olza” precyzyjnie określa się strumień wód zasolonych jakie można wprowadzić do rzeki, tj. ilość wód, która gwarantuje nie przekroczenie założonego poziomu zasolenia. Wówczas z całości wód odbieranych z kopalń nadmiar (ilość, którą nie można odprowadzić do rzeki) jest kierowany na zbiorniki retencyjne. Im mniejszy przepływ rzeki Odry, tym więcej wód kierowana jest na zbiorniki retencyjne. W przypadkach skrajnych w zbiornikach retencyjnych zatrzymywane jest ponad 60% wód zasolonych. Takie działania można realizować przez zdecydowanie dłuższy okres czasu – praktycznie przez ponad 20 lat funkcjonowania systemu ma miejsce ograniczanie zrzutu w okresach występowania suszy hydrologicznej. Im większa pojemność zbiorników retencyjnych tym większe prawdopodobieństwo, że zasolenie w rzece będzie niezmiennie w czasie trwania okresów z niskimi przepływami.

(akta kontroli: str. 304-316, 650-656)

1.2-4. W okresie objętym kontrolą Spółka posiadała trzy obowiązujące w tym czasie pozwolenia wodnoprawne obejmujące swym zakresem usługę wprowadzania zasolonych wód kopalnianych do rzek, z czego o dwa pozwolenia wodnoprawne ubiegała się przed okresem objętym kontrolą, tj. przed 2020 r., a o jedno ubiegała się w okresie objętym kontrolą, tj. w 2020 r. Ponadto Spółka w tym okresie złożyła w 2022 r. do Dyrektora Zarządu Zlewni w Gliwicach wnioski o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego, który później wycofała i postępowanie zostało umorzone decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Gliwicach z dnia 20 września 2024 r. (numer: GL.ZUZ.1.4210.152.2022.JPA.).

(akta kontroli: str. 235)

Jedno pozwolenie wodnoprawne wydane zostało przez Marszałka Województwa Śląskiego decyzją numer 3088/OS/2012 z dnia 5 listopada 2012 r. i dotyczyło wprowadzania do rzeki Odry w km 28+626, poprzez system retencyjno-dozujący „OLZA”, zasolonych ścieków przemysłowych – wód pochodzących z odwodnienia kopalni JSW S.A. oraz Kompanii Węglowej S.A. (obecnie Polskiej Grupy Górniczej S.A.), w ilości:

- a) średniodobowej, wynoszącej 46 520 m³/d w kwartalnym okresie rozliczeniowym, zawierających 1 363,7 ton jonów chlorkowych i siarczanowych o średnim stężeniu: 29 315 mg/dm³ sumy jonów chlorkowych i siarczanowych oraz 35 mg/dm³ zawiesin ogólnych;

- b) maksymalnej, wynoszącej 80 000 m³/d w okresie opróżniania zbiorników retencyjnych systemu przy zwiększonych przepływach wód w Odrze o średnim stężeniu 28 500 mg/dm³ sumy jonów chlorkowych i siarczanowych oraz 35 mg/dm³ zawiesin ogólnych⁵⁵.

Pozwolenie obowiązywało do 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli: str. 236-244)

Na osiem miesięcy przed upływem powyższego pozwolenia wodnoprawnego z 2012 r., tj. w dniu 9 kwietnia 2020 r. Spółka wystąpiła do Dyrektora Zarządu Zlewni w Gliwicach z wnioskiem o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego na korzystanie z usług wodnych, polegających na wprowadzaniu do rzeki Odry w km 28+626 (km. 717+767 wg MPHP) zasolonych wód kopalnianych poprzez system retencjonująco-dozujący „OLZA”, począwszy od 1 stycznia 2021 r. Do wniosku dołączono m.in.:

- operat wodnoprawny⁵⁶ zawierający część opisową i graficzną, stosownie do wymogu określonego w art. 408 ustawy Prawo wodne, a także zawierający dane i informacje, o których mowa w art. 409 ust. 1, 2 i 4 ww. ustawy⁵⁷,
- wypisy i wyrisy z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wypisy z ewidencji gruntów,
- potwierdzenie wniesienia stosownych opłat.

Wniosek ten zawierał wszystkie elementy, o których mowa w art. 407 ust. 2-5 ustawy Prawo wodne i Dyrektor Zarządu Zlewni w Gliwicach nie wzywał Spółki do uzupełnienia wniosku, czy złożenia wyjaśnień i w wyniku przeprowadzonego postępowania, w dniu 17 sierpnia 2020 r.⁵⁸ wydał decyzję numer GL.ZUZ.1.4210.171.2020.JPŁ RKW-2020-6859 o pozwoleniu wodnoprawnym⁵⁹, które dotyczyło usługi wodnej obejmującej wprowadzanie do wód rzeki Odry w km 28+626 (km 717+776 wg MPHP) przez cały rok zasolonych wód kopalnianych, poprzez system retencjonująco-dozujący „OLZA”, o następujących parametrach ilościowych i jakościowych w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r.⁶⁰:

- przepływ maksymalny chwilowy = 0,93 m³/s;
- przepływ maksymalny godzinowy = 3 333,3 m³/h;
- przepływ maksymalny dobowy = 80 000 m³/d;
- przepływ średni dobowy = 48 910 m³/d;
- przepływ dopuszczalny roczny = 17 852 150 m³/rok;
- chlorki 26 500 mg/l;
- siarczany 750 mg/l;
- zawiesiny ogólne 35 mg/l,

pod warunkiem sterowania ilością odprowadzanych zasolonych wód w taki sposób, aby sumaryczna zawartość stężeń chlorków i siarczanów w wodach odbiornika, wyliczona przy założeniu pełnego wymieszania, nie przekroczyła 1 000 mg/l.

Dane w zakresie ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód powierzchniowych, częstotliwości i sposobu dokonywania pomiarów określone w decyzji były tożsame z zawartymi we wniosku. Spółka nie wnioskowała o ustalenie w pozwoleniu wyższego

⁵⁵ Zwanym dalej: pozwoleniem wodnoprawnym z 2012 r.

⁵⁶ Którego opracowanie Spółka zleciła innemu podmiotowi.

⁵⁷ W operacie wodnoprawnym wskazano, że w tym przypadku nie mają zastosowania przepisy art. 68 ustawy – Prawo wodne, bowiem nie zachodzą przesłanki określone w art. 66 i 67 tejże ustawy.

⁵⁸ Decyzja stała się prawomocna z dniem 25 września 2020 r., jednak obowiązywała od 1 stycznia 2021 r.

⁵⁹ Zwanym dalej: pozwoleniem wodnoprawnym z 2020 r.

⁶⁰ W okresie od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2030 r. część parametrów określono w innych wartościach.

limitu stężeń chlorków i siarczanów w wodach dołowych wprowadzanych do wód powierzchniowych niż dopuszczone w § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych⁶¹.

(akta kontroli: str. 245-253, 531-610)

Trzecie obowiązujące w okresie objętym kontrolą pozwolenie wodnoprawne wydane zostało przez Starostę Rybnickiego decyzją numer OŚ.6341.15.2017 z dnia 5 czerwca 2017 r. i dotyczyło przyjmowania i odsalania wód dołowych, pochodzących z odwadniania kopalni KWK „Budryk” oraz z odwadniania przez SRK S.A. CZOK zlikwidowanego zakładu górnictwa KWK „Dębieńsko”, w szczególności na wprowadzanie trzema wylotami ścieków przemysłowych do rzeki Bierawki (wód zasolonych – wylotem W-1 i W-2, a wód opadowych i roztopowych wylotem W-3) znajdującymi się na lewym brzegu rzeki, o następujących parametrach dotyczących wód zasolonych:

- wylotem W-1 w ilości:
 - zrzut maksymalny godzinowy - 2 000 m³;
 - zrzut średni dobowy - 5 717 m³;
 - zrzut maksymalny roczny - 2 041 080 m³.
- wylotem W-2 w ilości:
 - zrzut maksymalny godzinowy - 1 500 m³;
 - zrzut średni dobowy - 3 549 m³;
 - zrzut maksymalny roczny: 942 430 m³.

(akta kontroli: str. 254-269)

O wygaszenie powyższego pozwolenia wodnoprawnego i zastąpienie go nowym pozwoleniem wodnoprawnym Spółka zawnioskowała pismem z dnia 29 marca 2022 r. (data wpływu do PGW WP Zarząd Zlewni w Gliwicach: 30 marca 2022 r.). Postępowanie to zostało umorzone decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Gliwicach z dnia 20 września 2024 r. numer: GL.ZUZ.1.4210.152.2022.JPA, na wniosek Spółki.

(akta kontroli: str. 366-418)

1.5. W okresie objętym kontrolą Spółce nie odmówiono wydania pozwolenia wodnoprawnego, a Spółka nie ubiegała się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych służących odprowadzaniu zasolonych wód dołowych. Spółka w okresie od listopada 2020 r. do lutego 2023 r. realizowała inwestycję pn. *Budowa rurociągu tłoczego pomiędzy węzłem Bierawka a Stacją Przygotowania Solanki Systemu Odsalania w Czerwionce – Leszczynach oraz przebudowa istniejącego rurociągu tłoczego Dn 300 wraz z demontażem odcinków wyłączonych z eksploatacji, w tym przekroczenie linii kolejowej*, na której realizację uzyskała pozwolenia wodnoprawne z dnia 11 grudnia 2018 r.

(akta kontroli: str. 235, 657-659)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spółka w sprawozdaniach o gospodarowaniu wodą, ściekach i ładunkach zanieczyszczeń (OS-3) sporządzonych i przekazanych do GUS, na podstawie art. 30

⁶¹ Zgodnie z którym, w wodach pochodzących z odwodnienia zakładów górnictwa, sumaryczna zawartość stężeń chlorków i siarczanów, wyliczona przy założeniu pełnego wymieszania, nie powinna przekraczać 1000 mg/l.

ust. 1 pkt 3 ustawy o statystyce publicznej⁶² za lata 2020-2023 wykazała błędne dane dotyczące zawartości jonów chlorków i siarczanów w odprowadzonych do rzeki Bierawki oraz rzeki Odry ściekach (zasolonych wodach pochodzących z odwadniania kopalni), bowiem przy wyliczeniu zawartości jonów chlorków i siarczanów nie zastosowano metodyki wymaganej przez GUS, lecz metodykę stosowaną do określenia zawartości jonów chlorków i siarczanów - jak przy ustaleniu opłat za usługi wodne, co skutkowało zawyżeniem bądź zaniżeniem danych w poszczególnych latach od -2,4% do +1,5%.

Zarząd Spółki wyjaśnił że zawartość jonów chlorków i siarczanów wyliczano: *jako suma z danych kwartalnych przekazywanych do PGW Wody Polskie w oświadczeniach podmiotu obowiązującego do ponoszenia opłat za usługi wodne w celu ustalenia wysokości opłaty zmiennej za wprowadzanie ścieków do wód. Ładunki zanieczyszczeń do przywołanych oświadczeń obliczane są jako iloczyn natężenia przepływu ścieków w danym kwartale i stężenia zawartych w nich zanieczyszczeń, tj. stężenia sumy chlorków i siarczanów zgodnie z wykonanymi badaniami w tym okresie. Natomiast zgodnie z metodyką GUS, sumę ładunków zanieczyszczeń (jonów chlorków i siarczanów) w ściekach wytworzonych i odprowadzonych do wód lub do ziemi należało wykazać jako iloczyn natężenia przepływu ścieków i stężenia zawartych w nich zanieczyszczeń, czyli iloczyn sumy ścieków w danym roku i wyliczonego średniego stężenia ze wszystkich badań przeprowadzonych w danym roku.*

Zarząd Spółki kwestie zastosowania innej metodyki wyjaśnił następująco: (...). *Nowa ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. wprowadziła zmiany dotychczasowego sposobu naliczania opłat za usługi wodne. Zmiana doprowadziła do powstania dwóch metodologii wyliczenia odprowadzonego ładunku rocznego. Wykazane w sprawozdaniach o gospodarowaniu wodą, ściekach i ładunkach zanieczyszczeń (OS-3) w latach 2020-2023 ładunki sumy chlorków i siarczanów były jednoznaczne z ładunkami za jakie Spółka była zobowiązana wnieść opłatę za usługi wodne. Zastosowana przez Spółkę metodologia miała na celu pokazanie w prowadzonej w tym obszarze sprawozdawczości takich samych danych. W naszej opinii metodyka wynikająca z Prawa Wodnego jest ważniejsza w kontekście świadczonej usługi, a dokumentacja GUS powinna być spójna z informacjami jakie są wymagane od przedsiębiorcy. W objaśnieniach do formularza OS-3 GUS podaje, że należy wykazać ładunki zanieczyszczeń w ściekach wytworzonych i odprowadzonych do wód lub do ziemi rozumianych jako iloczyn natężenia przepływu ścieków i stężenia zawartych w nich zanieczyszczeń. Z zapisu tego nie wynika jednoznacznie, że ma to być iloczyn sumy ścieków w danym roku i wyliczonego średniego stężenia ze wszystkich badań przeprowadzonych w danym roku. Różnica w zawartości ładunków wynikająca z metodyki zastosowanej przez Spółkę, w porównaniu z metodyką jaką wskazuje GUS wynosi maksymalnie około 2%. Wprowadzając w formularze OS-3 dane wyliczone na podstawie obowiązującego systemu rozliczania usług przedstawiliśmy rzeczywiste ładunki, za które ponieśliśmy opłaty.*

NIK, odnosząc się do powyższych wyjaśnień, wskazuje że z informacji uzyskanych z GUS w trakcie kontroli wynika, że podstawowe informacje dotyczące metodologii sprawozdania OS-3 dostępne były w objaśnieniach do wzoru formularza w formacie pdf oraz do formularza elektronicznego na Portalu Sprawozdawczym (PS). Dla „Działu 5 Ładunki zanieczyszczeń w ściekach wytworzonych i odprowadzonych do wód lub do ziemi” objaśnienia brzmiały: (...) *W dziale należy wykazać ładunki zanieczyszczeń w ściekach wytworzonych i odprowadzonych do wód lub do ziemi*

⁶² Zgodnie z którym, podmioty gospodarki narodowej są obowiązane do przekazania nieodpłatnie danych dotyczących prowadzonej działalności i jej wyników zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej oraz w formacie udostępnionym zgodnie z art. 18a teże ustawy.

rozumianych jako iloczyn natężenia przepływu ścieków i stężenia zawartych w nich zanieczyszczeń. Podczas wypełniania formularza na PS powyższe objaśnienia były widoczne dla respondenta. Dodatkowo doprecyzowano w jaki sposób prawidłowo wyznaczyć ładunki zanieczyszczeń w ściekach, tj.: ładunek wyznacza się obliczając średnią arytmetyczną ze stężeń wszystkich próbek uzyskanych w trakcie przeprowadzonych badań ścieków w danym roku, a następnie mnożąc otrzymaną wartość w [mg/l] przez ilość ścieków wytworzonych w ciągu roku, przy zachowaniu zgodności stosowanych jednostek miar.

(akta kontroli: str. 304-316, 650-656, 728-731, 1144-1145, 1294-1296)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Spółki w powyższym obszarze, zwraca przy tym uwagę, że wykazane w sprawozdaniach do GUS dane dotyczące zawartości jonów chlorków i siarczanów w zasolonych wodach pochodzących z odwodnienia kopalni, odprowadzonych do rzeki Bierawki oraz rzeki Odry były w latach 2020-2023 zawyżone bądź zaniżone od -2,4% do +1,5%, bowiem przy wyliczeniu ww. zawartości nie zastosowano metodyki wymaganej przez GUS.

OBSZAR

2. Realizacja obowiązków wynikających z pozwoleń wodnoprawnych/zintegrowanych oraz podejmowanie działań w celu ograniczenia negatywnych skutków oddziaływań na środowisko wodne

2.1. Zgodnie z pozwoleniem z 2012 r. (obowiązującym do końca 2020 r.) Spółka zobowiązana była w 2020 r. do przestrzegania następujących wielkości zrzutów wód zasolonych – ścieków do rzeki Odry:

- średniodobowo 46 520 m³ w kwartalnym okresie rozliczeniowym,
- maksymalnie 80 000 m³/dobę w okresie opróżniania zbiorników retencyjnych systemu przy zwiększonych przepływach wód w Odrze.

Na podstawie urządzeń pomiarowych ustalono, że za pomocą systemu retencjonująco-dozującego „OLZA” wprowadzono do rzeki Odry:

- w I kwartale 2020 r. 2 597 950 m³ wód dołowych, przy przepływie średniodobowym - 28 549 m³ i maksymalnym dobowo - 34 080 m³;
- w II kwartale 2020 r. 2 406 140 m³ wód dołowych, przy przepływie średniodobowym - 26 441 m³ i maksymalnym dobowo - 36 780 m³;
- w III kwartale 2020 r. 2 831 410 m³ wód dołowych, przy przepływie średniodobowym - 30 776 m³ i maksymalnym dobowo - 36 450 m³;
- w IV kwartale 2020 r. 2 657 780 m³ wód dołowych, przy przepływie średniodobowym - 28 889 m³ i maksymalnym dobowo - 35 380 m³.

Tym samym w 2020 r. przestrzegano ww. wymogów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym z 2012 r.

(akta kontroli: str. 236-244, 629, 898-920)

Zgodnie z pozwoleniem z 2020 r. (obowiązującym od 2021 r., które zastąpiło pozwolenie z 2012 r.), Spółka zobowiązana była w 2021, 2022 i 2023 r. do przestrzegania następujących wielkości zrzutów wód zasolonych – ścieków do rzeki Odry:

- przepływ dopuszczalny roczny – 17 852 150 m³;
- przepływ średni dobowy – 48 910 m³;
- przepływ maksymalny dobowy – 80 000 m³;

- przepływ maksymalny godzinowy – 3 333,3 m³;
- przepływ maksymalny sekundowy – 0,93 m³.

Na podstawie urządzeń pomiarowych ustalono, że za pomocą systemu retencjonująco-dozującego „OLZA” wprowadzono do rzeki Odry w:

- 2021 r. łącznie: 10 115 980 m³ wód dołowych, przy przepływie średniodobowym 27 715 m³ i maksymalnym dobowo – 34 577 m³, a także przy maksymalnym godzinowym nie przekraczającym 1 544 m³ na godzinę oraz maksymalnym sekundowym nie przekraczającym 0,43 m³ na sekundę;
- 2022 r. łącznie: 11 199 058 m³ wód dołowych, przy przepływie średniodobowym 30 682 m³ i maksymalnym dobowo – 37 643 m³, a także przy maksymalnym godzinowym nie przekraczającym 1 660 m³ na godzinę oraz maksymalnym sekundowym nie przekraczającym 0,46 m³ na sekundę;
- 2023 r. łącznie: 11 348 703 m³ wód dołowych, przy przepływie średniodobowym 31 092 m³ i maksymalnym dobowo – 41 096 m³, a także przy maksymalnym godzinowym nie przekraczającym 1 779 m³ na godzinę oraz maksymalnym sekundowym nie przekraczającym 0,49 m³ na sekundę.

Tym samym Spółka przestrzegała warunków dotyczących ilości wód dołowych wprowadzonych do wód powierzchniowych określonych w pozwoleniu wodnoprawnym z 2020 r. i w latach 2021-2023 nie wystąpiły przypadki przekroczenia wymogów określonych w ww. pozwoleniu.

(akta kontroli: str. 245-253, 995-1006)

Zgodnie z pozwoleniem z 2017 r. Spółka zobowiązana była do przestrzegania następujących wielkości zrzutów wód zasolonych – ścieków do rzeki Bierawki:

- wylotem W-1:
 - zrzut maksymalny roczny - 2 041 080 m³;
 - zrzut średni dobowy - 5 717 m³;
 - zrzut maksymalny godzinowy - 2 000 m³.
- Wylotem W-2:
 - zrzut maksymalny roczny - 942 430 m³;
 - zrzut średni dobowy - 3 549 m³;
 - zrzut maksymalny godzinowy - 1 500 m³.

Na podstawie urządzeń pomiarowych ustalono, że Spółka wprowadziła do rzeki Bierawki następującą ilość ścieków w:

- 2020 r.: wylotem W-1: 1 331 tys. m³, zaś wylotem W-2: 966 tys. m³, przy zrzucie średnio na dobę wynoszącym wylotem W-1: 3 636 tys. m³, a wylotem W-2: 2 641 tys. m³ i maksymalnej wielkości godzinowej wylotem W-1: 293 m³ oraz wylotem W-2: 229 m³;
- 2021 r.: wylotem W-1: 1 465 tys. m³, zaś wylotem W-2: 906 tys. m³, przy zrzucie średnio na dobę wynoszącym wylotem W-1: 4 015 tys. m³, a wylotem W-2: 2 483 tys. m³ i maksymalnej wielkości godzinowej wylotem W-1: 225 m³ oraz wylotem W-2: 146 m³;
- 2022 r.: wylotem W-1: 1 427 tys. m³, zaś wylotem W-2: 866 tys. m³, przy zrzucie średnio na dobę wynoszącym wylotem W-1: 3 909 tys. m³, a wylotem W-2: 2 374 tys. m³ i maksymalnej wielkości godzinowej wylotem W-1: 200 m³ oraz wylotem W-2: 177 m³;
- 2023 r.: wylotem W-1: 1 383 tys. m³, zaś wylotem W-2: 965 tys. m³, przy zrzucie średnio na dobę wynoszącym wylotem W-1: 3 789 tys. m³, a wylotem

W-2: 2 645 tys. m³ i maksymalnej wielkości godzinowej wylotem W-1: 265 m³ oraz wylotem W-2: 145 m³;

Tym samym Spółka w 2021 r. i 2022 r. przestrzegała wszystkich powyższych limitów zrzutów, zaś w 2020 i 2023 r. przestrzegała wielkości zrzutu średniodobowego i maksymalnego zrzutu godzinowego, natomiast przekroczyła określony w pozwoleniu wodnoprawnym maksymalny roczny limit, co szerzej opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 254-269, 316, 1146-1153)

2.2-3. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z 2012 r. wprowadzone do rzeki Odry zasolone wody z odwadniania kopalń nie powinny przekraczać średniodobowo⁶³ 1 363,7 ton jonów chlorków i siarczanowych o średnim stężeniu 29 315 mg/l sumy jonów chlorkowych i siarczanowych oraz 35 mg/l zawiesin ogólnych, pod warunkiem że sumaryczna zawartość stężeń chlorków i siarczanów w wodach odbiornika, wyliczona przy założeniu pełnego wymieszania, nie przekroczy wartości 1 000 mg/l, a częstotliwość badań powinna być zgodna z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego⁶⁴

Na podstawie wyników badań⁶⁵ ustalono, że:

- badanie te wykonywano zgodnie z § 5 ust. 7 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, tj. pobieranie próbek wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych do celów oznaczenia wartości substancji zanieczyszczających dokonywano w regularnych odstępach czasu, z częstotliwością co najmniej raz na dwa miesiące i stale w tym samym miejscu;
- suma jonów chlorków i siarczanów nie przekraczała 19 850 mg/l, a zawiesin ogólnych nie przekraczała 21 mg/l.

(akta kontroli: str. 236-244, 629-646, 898-920)

Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z 2020 r. wprowadzone do rzeki Odry zasolone wody z odwadniania kopalń nie powinny przekraczać następujących dopuszczalnych parametrach jakościowych: chlorki - 26 500 mg/l, siarczany - 750 mg/l oraz zawiesiny ogólne - 35 mg/l, pod warunkiem sterowania ilością odprowadzonych zasolonych wód w taki sposób, że sumaryczna zawartość stężeń chlorków i siarczanów w wodach odbiornika, wyliczona przy założeniu pełnego wymieszania, nie przekroczy wartości 1 000 mg/l, a częstotliwość badań powinna być zgodna z przepisami rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Na podstawie wyników badań⁶⁶ ustalono, że:

- wykonywano je zgodnie z § 5 ust. 7 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, tj. pobieranie próbek wód

⁶³ W kwartalnym okresie rozliczeniowym.

⁶⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 137, poz. 984 ze zm. Rozporządzenie to zastąpiono rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311) zwane dalej: rozporządzeniem w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

⁶⁵ Przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium w dniach (pobranie próbek): 14-15 stycznia 2020 r.; 19-20 marca 2020 r.; 21-22 maja 2020 r.; 23-24 lipca 2020 r.; 24-25 września 2020 r. i 19-20 listopada 2020 r.

⁶⁶ Przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium w dniach (pobranie próbek): 21-22 stycznia 2021 r.; 18-19 marca 2021 r.; 20-21 maja 2021 r.; 29-30 lipca 2021 r.; 23-24 września 2021 r. i 24-25 listopada 2021 r.; 20-21 stycznia 2022 r.; 24-25 marca 2022 r.; 19-20 maja 2022 r.; 21-22 lipca 2022 r.; 22-23 września 2022 r. i 24-25 listopada 2022 r.; 19-20 stycznia 2023 r.; 23-24 marca 2023 r.; 25-26 maja 2023 r.; 27-28 lipca 2023 r.; 21-22 września 2023 r. i 23-24 listopada 2023 r.

pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych do celów oznaczenia wartości substancji zanieczyszczających dokonywano w regularnych odstępach czasu, z częstotliwością co najmniej raz na dwa miesiące i stale w tym samym miejscu,

- najwyższa zawartość chlorków wynosiła 24 052 mg/l, siarczanów 390 mg/l, a zawiesin ogólnych 28 mg/dm³, a sumaryczna zawartość stężeń chlorków i siarczanów w wodach odbiornika, wyliczona przy założeniu pełnego wymieszania, nie przekraczała wartości 1 000 mg/l.

(akta kontroli: str. 245-253, 995-1006)

Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z 2017 r. wprowadzone do rzeki Bierawki zasolone wody dołowe z odwadniania kopalń:

- wylotem W-1 nie powinny przekraczać następujących wartości:
 - odczyn - 6,5-9,0 pH;
 - chlorki - 5 200 mg/l;
 - siarczany - 500 mg/l;
 - BZT₅ - 25 mg/l;
 - CHZT - 125 mg/l;
 - zawiesina ogólna - 35 mg/l;
 - węglowodory ropopochodne - 15 mg/l;
 - przewodność elektryczna właściwa - 16,5 mS/cm,
- wylotem W-2 nie powinny przekraczać następujących wartości:
 - chlorki - 27 000 mg/l;
 - siarczany - 500 mg/l;
 - zawiesina ogólna - 35 mg/l;
 - węglowodory ropopochodne - 15 mg/l;
 - przewodność elektryczna właściwa - 68,5 mS/cm.

W pozwoleniu tym określono również, że częstotliwość badań powinna być zgodna z przepisami rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Na podstawie wyników badań⁶⁷ ustalono, że:

- badanie te wykonywano zgodnie z § 5 ust. 7 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, tj. pobieranie próbek wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych do celów oznaczenia wartości substancji zanieczyszczających dokonywano w regularnych odstępach czasu, z częstotliwością co najmniej raz na dwa miesiące i stale w tym samym miejscu,
- odnośnie parametrów określonych dla wylotu W-1 i W-2 nie zostały przekroczone ustalone w pozwoleniu powyższe normy. W wykonanych badaniach stwierdzono następujące najwyższe wartości substancji w wylocie W-1: chlorki – 4 546 mg/l; siarczany – 100 mg/l; BZT₅ – 7,4 mg/l; CHZT - 93 mg/l; zawiesina ogólna – 8,2 mg/l; węglowodory ropopochodne

⁶⁷ Przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium w dniach (pobranie próbek): 16-17 stycznia 2020 r.; 12-13 marca 2020 r.; 28-29 maja 2020 r.; 30-31 lipca 2020 r.; 22-23 września 2020 r. i 12-13 listopada 2020 r.; 14-15 stycznia 2021 r.; 11-12 marca 2021 r.; 12-13 maja 2021 r.; 22-23 lipca 2021 r.; 9-10 września 2021 r. i 4-5 listopada 2021 r.; 13-14 stycznia 2022 r.; 17-18 marca 2022 r.; 10-11 maja 2022 r.; 7-8 lipca 2022 r.; 15-16 września 2022 r. i 9-10 listopada 2022 r.; 12-13 stycznia 2023 r.; 16-17 marca 2023 r.; 16-17 maja 2023 r.; 13-14 lipca 2023 r.; 28-29 września 2023 r. i 16-17 listopada 2023 r.

– 0,76 mg/l; przewodność elektryczna właściwa - 14,45 mS/cm. Odczyn ścieków mieścił się w przedziale od 6,5-9,0 pH. Z kolei w odniesieniu do ścieków odprowadzanych wylotem W-2 stwierdzono następujące najwyższe wartości: chlorki - 21 407 mg/l; siarczany - 410 mg/l; zawiesina ogólna – 32 mg/l; węglowodory ropopochodne – 0,37 mg/l; przewodność elektryczna właściwa - 55,7 mS/cm.

(akta kontroli: str. 254-269, 316, 827, 830-831, 1146-1153)

We wszystkich ww. trzech pozwoleniach wodnoprawnych nie określono wyższych limitów stężeń w porównaniu do wartości wynikających z rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

(akta kontroli: str. 236-269)

2.4. W żadnym pozwoleniu wodnoprawnym (z 2012, 2017 i 2020 r.) organ je wydający nie określił dla Spółki obowiązków związanych z łagodzeniem czy ograniczeniem skutków negatywnych oddziaływań na środowisko wodne, tj. przedsięwzięć i działań niezbędnych dla spełnienia warunków, o których mowa w art. 68 ustawy – Prawo wodne.

(akta kontroli: str. 236-269, 898-920, 996-1006, 1146-1153)

W pozwoleniu z 2012 i 2020 dotyczącym wprowadzania zasolonych wód dołowych do rzeki Odry za pomocą systemu Olza, zobowiązano Spółkę m.in. do:

- uzależnienia ilości odprowadzanych wód zasolonych do rzeki Odry od aktualnie panujących przepływów w korycie rzeki, celem wyeliminowania jednorazowych dużych zrzutów;
- prowadzenia właściwej retencji i kontrolowanego wprowadzania wód dołowych do rzeki Odry.

Analiza pracy systemu Olza za lata 2020-2023 wykazała, że Spółka stosowała się do powyższych obowiązków. Ustalono, że w przypadku niskiego stanu wód w rzece Odrze, część wód kierowano do zbiorników retencyjnych, a funkcjonujący system „OLZA” umożliwiał sterowanie ilością i jakością wprowadzanych do rzeki zasolonych wód kopalnianych.

(akta kontroli: str. 898-920, 996-1006)

W pozwoleniu z 2017 r. dotyczącym wprowadzania zasolonych wód dołowych do rzeki Bierawki, zobowiązano m.in. Spółkę do wykonania prac naprawczych istniejących ubezpieczeń brzegowych przez:

- uzupełnienie narzutu kamiennego do istniejącego nachylenia i wysokości grodzic przy wylocie W-1 na lewej skarpie w km 43+937 rzeki Bierawki, na odcinku powyżej wylotu W-1 do mostu w ciągu ul. Młyńskiej i na odcinku 20,0 m poniżej wylotu W-1,
- uzupełnienie narzutu kamiennego w dnie pod wylotem W-1,
- uzupełnienie narzutu kamiennego i naprawę istniejącej palisady drewnianej w stopie lewej skarpy rzeki Bierawki na odcinku 5,0 m powyżej i 10,0 m poniżej wylotu W-2 (w km 44+427) i wylotu W-3 (w km 44+477).

Spółka prace te wykonała w pierwszym roku obowiązywania powyższego pozwolenia, tj. w 2017 r.

(akta kontroli: str. 732-824)

Ponadto, w latach 2020-2023 Spółka realizowała 12 zadań inwestycyjnych⁶⁸ służących ochronie środowiska, związanych z retencjonowaniem, kontrolowanym zrzutem, odsalaniem i zagospodarowywaniem zasolonych wód dołowych o łącznej wartości 18 917,5 tys. zł, a w ww. okresie poniosła na ich realizację łączne nakłady wynoszące 14 573,2 tys. zł. Inwestycje te Spółka finansowała ze środków własnych.

Spółka nie podejmowała w latach 2020-2023 działań mających na celu pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania powyższych inwestycji, bowiem jak wyjaśnił Zarząd Spółki: *Po zakupie akcji naszej Spółki w 2010 roku przez JSW S.A. PGWiR S.A. stał się Spółką specjalistyczną w Grupie Kapitałowej JSW. Wówczas zgodnie z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. staliśmy się dużym przedsiębiorstwem, a tym samym możliwości przyznania pomocy publicznej zostały istotnie zmniejszone. Równocześnie Spółka została przypisana do podmiotów związanych z branżą górniczą, a to dodatkowo ograniczyło możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł sfinansowania. Prowadziliśmy analizę możliwości wsparcia inwestycji przez NFOŚiGW czy programy unijne, ale w naszej opinii raczej nie było możliwości wsparcia planowanych działań inwestycyjnych. Inna kwestia, że zdecydowanie większy nacisk na promowanie/wspieranie instalacji bezpiecznie odprowadzających lub utylizujących wody zasolone rozpoczął się po wystąpieniu katastrofy na rzece Odrze. W dalszym ciągu Grupa Kapitałowa JSW postrzegana jest jako podmiot, który własnymi środkami jest w stanie zrealizować wymagane inwestycje pro środowiskowe.*

(akta kontroli: str. 825, 1289-1292)

2.5. W skład systemów służących odprowadzaniu zasolonych wód dołowych (system „OLZA” i system odsalania) wchodziły 23 urządzenia wodne będące jednocześnie obiektami budowlanymi, dla których prowadzono książkę obiektu budowlanego, stosownie do wymogu zawartego w art. 60a ustawy Prawo budowlane. Wszystkie 23 obiekty objęto w latach 2020-2023 kontrolami okresowymi⁶⁹, o których mowa w art. 62 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane i na ich okoliczność sporządzano stosowny protokół. W wyniku przeprowadzonych kontroli formułowano zalecenia i wnioski, które w kolejnych latach były realizowane, jednak części zaleceń w przypadku trzech z 23 obiektów nie zrealizowano przez co najmniej cztery lata (w tym w przypadku jednego obiektu przez co najmniej sześć lat) od ich sformułowania, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 1160-1281)

2.6. W pozwoleniach wodnoprawnych z 2012 i 2020 r. wydanych dla Spółki, organy je wydające nie określiły działań służących poprawie stanu zasobów ryb, jedynie określiły dla Spółki obowiązek przesyłania wyników pomiarów i analiz jakości wód uprawnionemu do rybactwa podmiotowi oraz informowania tego podmiotu o awariach mogących mieć wpływ na przekroczenie dopuszczalnych stężeń lub przekroczenie dopuszczalnych ilości ścieków wprowadzonych do rzek.

Z kolei w pozwoleniu z 2017 r. organ wydający pozwolenie wodnoprawne nakazał Spółce podjąć działania służące poprawie stanu zasobów ryb lub uczestniczyć w kosztach zarybiania i utrzymania rybostanu w rzece Bierawce, na podstawie odrębnej umowy z uprawnionym do rybactwa, tj. Okręgiem Polskiego Związku

⁶⁸ Powyżej 500 tys. zł. Zadania te dotyczyły m.in. 1) Budowy rurociągu wody dołowej pomiędzy węzłem Bierawka, a stacją przygotowania solanki, której celem było zredukowanie awaryjności dotychczasowego, starego rurociągu; 2) Przebudowy rurociągu wody dołowej w Świerkianach, której celem było zredukowanie awaryjności rurociągu transportującego zasolone wody dołowe; 3) Nabycie pulsacyjnej wirówki soli o działaniu ciągłym, której celem było poprawienie sprawności urządzeń ciągu technologicznego istniejącego systemu odsalania; 4) Modernizacja kolektorów ssących i tłocznych układu krystalizatora soli, której celem była poprawa sprawności urządzeń ciągu technologicznego istniejącego systemu odsalania.

⁶⁹ Kontrole wymagane raz w roku, określone w art. 62 ust.1 pkt 1 Prawa budowlanego, przeprowadzano w każdym roku w latach 2020-2023. Kontrole wymagane raz na pięć lat, określone w art. 62 ust.1 pkt 2 ww. ustawy, przeprowadzono w odniesieniu do trzech obiektów w 2020 r. (poprzednia 5-letnia kontrola miała miejsce w 2015 r., w odniesieniu do sześciu obiektów w 2022 r. (poprzednia kontrola miała miejsce w 2017 r.), a w odniesieniu do 14 w 2023 r. (poprzednia kontrola miała miejsce w 2018 r.).

Wędkarskiego w Katowicach, a także informować ten podmiot o awariach mogących mieć wpływ na przekroczenie dopuszczalnych stężeń lub przekroczenie dopuszczalnych ilości ścieków wprowadzonych do rzek.

Spółka wywiązała się z tych obowiązków, bowiem w odniesieniu do pozwoleń wodnoprawnych z:

- 2012 r. i 2020 r. dotyczących rzeki Odry i wprowadzania do niej zasolonych wód dołowych poprzez system „OLZA”, przesyłała do Okręgowego Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach wyniki pomiarów i analiz przeprowadzonych w 2020 r. w kolejnym miesiącu po skończeniu danego kwartału 2020 r.⁷⁰, a za 2021, 2022 i 2023 r. w pierwszym miesiącu po zakończeniu danego roku⁷¹ oraz w związku z brakiem awarii mogącej skutkować przekroczeniem określonych w pozwoleniu wodnoprawnym norm nie było potrzeby informowania o takim zdarzeniu tego podmiotu;
- 2017 r. dotyczącego rzeki Bierawki i wprowadzania do niej zasolonych wód dołowych, w związku z brakiem awarii mogącej skutkować przekroczeniem określonych w pozwoleniu wodnoprawnym norm nie było potrzeby informowania o takim zdarzeniu tego podmiotu. Natomiast odnośnie do partycypowania w kosztach zarybiania Spółka w dniu 27 marca 2017 r. zawarła z Okręgiem Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach umowę, w której określono koszty partycypowania w kosztach zarybiania. W latach 2020-2023 r. Spółka powinna co roku partycypować w kosztach zarybiania w wysokości 11 000,00 zł. Kwota ta miała być płatna w dwóch ratach po 5 500,00 zł po otrzymaniu noty księgowej. P.o. Prezes Zarządu wyjaśnił, że: *Do dnia dzisiejszego umowa nr 06/TW/2017 z 27 marca 2017 r. z Okręgiem Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach nie została rozwiązana przez żadną ze stron. Zgodnie z §2 ust. 3 umowy płatność zobowiązania wynikająca z partycypacji w kosztach zarybiania rzeki Bierawki następuje na podstawie otrzymanej Noty Księgowej wystawionej przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach. W latach 2020-2023 do Spółki wpłynęła jedna Nota Księgowa nr 2/2020 z dnia 20.03.2020 r. wystawiona przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach na kwotę 5 000 PLN. Spółka wykonała przelew dnia 29.04.2020 r. w wysokości 5 000 PLN, w terminie zgodnym z terminem płatności wynikającym z otrzymanej noty, tj. do dnia 30.04.2020 r. W późniejszym terminie Przedsiębiorstwo nadal było gotowe na partycypację w kosztach zarybiania rzeki Bierawki jednak nie otrzymano żadnej Noty księgowej, obciążającej spółkę.*

(akta kontroli: str. 236-269, 898-920, 996-1006, 1146-1153, 1155-1158, 1278-1281)

Zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi z 2012 i 2020 r., Spółka była obowiązana do utrzymywania we właściwym stanie technicznym wylotu kolektora systemu „OLZA” (wylotu brzegowego oraz ułożonego w dnie) oraz utrzymywania koryta (brzegów i dna) rzeki Odry na odcinku 100 m powyżej i 200 m poniżej wylotu w km 28+626.

Spółka wywiązała się z tego obowiązku, bowiem co najmniej dwa razy w roku wykaszala trawy na brzegu rzeki na tych odcinkach⁷².

(akta kontroli: str. 898-920, 996-1006)

⁷⁰ Wyniki przekazano za pismem z dnia: 8 stycznia 2021 r. (wysłane 11 stycznia 2021 r.) za IV kwartał 2020 r.; 6 października 2020 r. (wysłane 7 października 2020 r.) za III kwartał 2020 r.; 9 lipca 2020 r. (wysłane 10 lipca 2020 r.) za II kwartał 2020 r.; 6 kwietnia 2020 r. (wysłane 7 kwietnia 2020 r.) za I kwartał 2020 r.

⁷¹ Za 2021 r. przekazano pismem z dnia 5 stycznia 2022 r. (data wysyłki 11 stycznia 2022 r.); za 2022 r. przekazano pismem z dnia 3 stycznia 2023 r. (data wysyłki 5 stycznia 2023 r.); za 2023 r. przekazano pismem z dnia 15 stycznia 2024 r. (data wysyłki 17 stycznia 2024 r.).

⁷² W 2020 r. w dniach 28-29 maja oraz 6-7 października; w 2021 r. w dniach 1 i 4 czerwca oraz 13-14 września; w 2022 r. w dniach 23 maja oraz 2 czerwca; w 2023 r. w dniach 30 maja i 1 czerwca oraz 12 i 13 września.

Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z 2017 r., Spółka była obowiązana do utrzymywania wylotu, dna, skarpy, brzegu i koryta rzeki w należytym stanie technicznym. Spółka wywiązała się z tego obowiązku - wykonywane co roku przeglądy stanu technicznego urządzeń wylotowych nie wykazały ich złego stanu i konieczności dokonywania prac naprawczych. P.o. Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że: *wyloty utrzymywane były w dobrym stanie technicznym. PGWiR S.A. System Odsalania posiada osobny Dział Gospodarczy odpowiedzialny za bieżące prace związane z utrzymaniem wylotów w dobrym stanie, czyszczenie koryta rzecznego w obrębie wylotów, usuwanie zieleni i wykaszanie terenu (...).*

(akta kontroli: str. 732-824, 1146-1153)

2.7. Spółka w latach 2020-2023 wywiązała się z obowiązku określonego w art. 304 ust. 1 ustawy – Prawo wodne, tj. przekazywania wyników prowadzonych pomiarów ilości pobieranych wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, w zakresie określonym w pozwoleniach wodnoprawnych z 2012, 2017 i 2020 r. do organu właściwego w sprawach pozwoleń wodnoprawnych - w terminie do dnia 1 marca każdego roku za rok poprzedni. Ustalono bowiem, że takie wyniki wysłano do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie za:

- 2020 r. - 29 stycznia 2021 r.,
- 2021 r. - 22 lutego 2022 r.,
- 2022 r. - 20 lutego 2023 r.,
- 2023 r. - 15 lutego 2024 r.

(akta kontroli: str. 921-994, 1007-1141, 1154)

Spółka wywiązała się również w okresie objętym kontrolą z obowiązku wynikającego z art. 304 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy Prawo wodne, zgodnie z którym była obowiązana do przesyłania wyników badań do 30 dni od ich wykonania. W latach 2020-2023 Spółka badania ilościowe i jakościowe wykonywała sześć razy do roku co dwa miesiące i od ich zakończenia do przesłania do WIOŚ w Katowicach upłynęło od 3 do 24 dni.

Przesłane do WIOŚ w Katowicach wyniki pomiarów były zgodne ze stanem faktycznym i zawierały wszystkie dane, o których mowa w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.

(akta kontroli: str. 921-994, 1007-1141, 1154)

2.8. W latach 2020-2023 Spółce nie cofnięto ani nie ograniczono pozwoleń wodnoprawnych.

(akta kontroli: str. 235, 650-656)

2.9. Spółce ustalono opłaty stałe za wprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi w związku z posiadanymi przez Spółkę pozwoleniami wodnoprawnymi⁷³ dotyczącymi wprowadzania wód dołowych do wód powierzchniowych za 2020 r. w wys. 173 596 zł, a za 2021, 2022 i 2023 r. w wys. 173 578 zł za każdy rok⁷⁴. Spółka uiszczając opłaty stałe za każdy ww. rok wywiązała się z obowiązku wynikającego z art. 271 ust. 6 ustawy Prawo wodne, zgodnie z którym była obowiązana do końca miesiąca następującego po upływie każdego kwartału do wniesienia opłaty na rachunek bankowy PGW WP.

(akta kontroli: str. 624-626)

⁷³ Z 2012, 2017 i 2020 r.

⁷⁴ Za lata 2020-2023 ustalono opłaty stałe za wprowadzania wód dołowych do wód powierzchniowych w łącznej wys. 694 330 zł.

Spółce ustalono na podstawie złożonych do PGW WP - Zarząd Zlewni w Gliwicach oświadczeń, o których mowa w art. 552 ust. 2h ustawy Prawo wodne, opłaty zmienne, o których mowa w art. 272 ust. 6, tj. opłaty za wprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi w związku z posiadanymi przez Spółkę pozwoleniami wodnoprawnymi dotyczącymi wprowadzania wód dołowych do wód powierzchniowych za 2020 r. w wys. 10 241 464 zł, za 2021 w wys. 10 094 533 zł, za 2022 w wys. 13 704 320 zł i za 2023 r. w wys. 12 222 323 zł⁷⁵.

Oświadczenia, o których mowa w art. 552 ust. 2h wysłano do PGW WP – Zarząd Zlewni w Gliwicach najpóźniej do 16 dnia od upływu kwartału, dochowując tym samym terminu, o którym mowa w art. 552 ust. 2b pkt 1 ustawy – Prawo wodne.

Spółka po otrzymaniu z Zarządu Zlewni w Gliwicach informacji o wysokości opłaty zmiennej, w terminie od 9 do 14 dni uiszczala jej prawidłową wysokość na rachunek bankowy PGW WP.

(akta kontroli: str. 624-648)

Procentowy udział opłat zmiennych i stałych za wprowadzanie zasolonych wód dołowych do środowiska w sumie wszystkich opłat środowiskowych w latach 2020, 2021, 2020 i 2023 wynosił odpowiednio: 87%, 85%, 89% i 83%.

(akta kontroli: str. 649)

W latach 2020-2023 Spółce nie wydano decyzji dotyczącej konieczności poniesienia opłat podwyższonych w związku z wprowadzaniem wód dołowych do wód powierzchniowych i tym samym nie była ona obowiązana do ponoszenia takich opłat.

(akta kontroli: str. 659, 1159)

2.10. W latach 2020-2023 w Spółce przeprowadzono dwie kontrole⁷⁶ dotyczące realizacji obowiązków wynikających z pozwoleń wodnoprawnych, zaś w 2024 r. przeprowadzono jedną taką kontrolę.⁷⁷ W wyniku tych kontroli nie stwierdzono w Spółce żadnych nieprawidłowości i nie sformułowano żadnych wniosków czy zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli: str. 270-303)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2020 i 2023 r. Spółka przekroczyła maksymalny roczny limit zrzutu ścieków jednym z wylotów, określony w pozwoleniu wodnoprawnym z 2017 r. dotyczącym odprowadzania ścieków (zasolonych wód dołowych) do rzeki Bierawki. Zgodnie z pozwoleniem z 2017 r. Spółka zobowiązana była do nieprzekraczania maksymalnego zrzutu rocznego ścieków wylotem W-2 wynoszącego 942 tys. m³. Ustalono natomiast, że w 2020 r. Spółka odprowadziła tym wylotem 966 tys. m³, zaś w 2023 r. 965 tys. m³, tj. przekroczyła dopuszczalny limit odpowiednio o: 2,5% i 2,4%.

Zarząd Spółki wyjaśnił: *Potwierdzamy, że ilość odprowadzonych na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Starostę Rybnickiego decyzją nr OŚ.6341.15.2017 z dnia 5 czerwca 2017 r. do rzeki Bierawki wylotem W-2 zasolonych wód dołowych w roku kalendarzowym 2020 wynosiła 966 443 m³, a w roku 2023*

⁷⁵ Za lata 2020-2023 w łącznej wysokości - 46 262,6 tys. zł.

⁷⁶ Jedną przeprowadzono w 2022 r. przez Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wszczęta w związku z wystąpieniem masowej ilości śniętych ryb w rzece Odrze i dotycząca przestrzegania warunków dotyczących ilości i jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych. Drugą przeprowadzono w 2022 r. przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, która dotyczyła utrzymania i użytkowania wylotu do rzeki Odry w km 28+626, wylotu awaryjnego brzegowego oraz wylotu do rowu.

⁷⁷ Przeprowadzona przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach dotycząca wprowadzania ścieków przemysłowych z systemu odsalania Spółki, a także mieszaniny wód pochodzących z odwodnienia zakładu górniczego JSW S.A. – KWK „Budryk” oraz wprowadzania wód opadowych z części terenu Spółki, na którym jest oczyszczalnia wód miernie zasolonych do rzeki Bierawki.

wynosiła 965 395 m³. Spółka realizuje zobowiązania wynikające z pkt. 1 ust. 2 posiadanej decyzji zgodnie z informacją uzyskaną od inspektora Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (Delegatura w Bielsku-Białej), którą potraktowano jako interpretację przepisów związanych z rozliczeniem rocznym. Inspektor jednoznacznie określił, że ilości roczne należy analizować w rozliczeniu od daty obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego przez kolejne 365 dni, a nie w rozliczeniu roku kalendarzowego.

W związku z powyższym przedsiębiorstwo przestrzega, aby maksymalny zrzut roczny na poziomie 942 430 m³/rok nie został przekroczony w okresie od 5 czerwca danego roku (zgodnie z pkt. 4 decyzji) do 4 czerwca roku następnego. (...).

Spółka zgodnie z art. 304 ustawy Prawo wodne z dn. 20.07.2017 r. przesyła terminowo do właściwego organu Inspekcji Ochrony Środowiska informacje w zakresie wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód. Dotychczas nie zostały naliczone żadne dodatkowe opłaty z tytułu przekroczenia maksymalnych ilości rocznych.

Również PGW Wody Polskie podczas przeprowadzanych przeglądów oraz kontroli w/w decyzji nie stwierdzało naruszenia przez Spółkę zobowiązań dotyczących maksymalnego zrzutu rocznego.

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 289 ustawy Prawo wodne opłatę podwyższoną wymierza się za przekroczenia stwierdzone w roku kalendarzowym, a nie w pierwszym, drugim czy następnym roku obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego. Tym samym wyznaczony w pozwoleniu wodnoprawnym limit ilości ścieków odnosi się do okresu roku kalendarzowego, a nie do kolejnego roku obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego liczonego jako 365 dni od daty jego obowiązywania.

(akta kontroli: str. 254-269, 316, 657-659)

2. W odniesieniu do trzech z 23 poddanych kontroli obiektów budowlanych przez co najmniej cztery lata (w tym w przypadku jednego obiektu przez co najmniej sześć lat) nie wykonano części zaleceń sformułowanych podczas przeprowadzenia okresowych kontroli stanu technicznego, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane, co w ocenie NIK było niezgodne z art. 5 ust. 2 ww. ustawy, zgodnie z którym, obiekt budowlany należało utrzymywać w należyłym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej. W odniesieniu do:

- rurociągu wody słonej od węzła Bierawka do stacji przygotowania solanki w 2017 r. zalecono wyremontować podpory i uzupełnić brakującą podporę pod wiaduktem kolejowym, której brak mógł spowodować załamanie się rurociągu, a także oczyścić i zabezpieczyć przed korozją elementy stalowe, które to zalecenia nie były zrealizowane od 2018 r. do 2023 r.;
- rurociągu wody słonej od węzła Bierawka do Zakładu Odsalania w Czerwionce-Leszczynach w 2019 r. zalecono oczyścić i zabezpieczyć przed korozją elementy stalowe, czego w latach 2020-2023 nie zrealizowano;
- rurociągu wody słonej od stacji przygotowania solanek do Zakładu Odsalania w Czerwionce-Leszczynach w 2019 r. odnośnie do komór KZ1, KZ2 i KZ3 zalecono zlikwidować zbędną klapę stalową, odnośnie do komór: KZ4, KZ5, KZ7 i KZ8 zalecono zlikwidować zbędną klapę stalową i wymienić pokrywę betonową na nową, a odnośnie do komory KZ9 wymienić uszkodzoną pokrywę betonową na nową. W latach 2020-2023 powtarzano te zalecenia i do końca 2023 r. ich nie zrealizowano.

W odniesieniu do braku realizacji zaleceń pokontrolnych dotyczących rurociągu wody słonej od węzła Bierawka do Stacji Przygotowania Solanek (remont lub uzupełnienie podpór, oczyszczenie elementów stalowych, remont lub likwidacja komory pod wiaduktem), p.o. Prezes Zarządu wyjaśnił, że: *rurociąg którego dotyczy wpis w protokole nr 72/1 jest rurociągiem nieczynnym służącym do ewentualnego transportu solanki z SRK do Stacji Przygotowania Solanek a przedmiotowa podpora została zabezpieczona w 2024 roku. W uzupełnieniu wyjaśnień, Prezes Zarządu podał, że: na etapie otrzymania zaleceń dot. prac antykorozyjnych rurociągu i uzupełnienia brakującej podpory pod wiaduktem kolejowym planowaliśmy już przebudowę tego rurociągu jak i całego węzła. Planowane było też wygaszenie i wyłączenie z eksploatacji tego fragmentu, zatem prowadzenie prace remontowych było w zasadzie bezcelowe. (...).*

Z kolei w odniesieniu do przyczyn braku realizacji zaleceń dotyczących komór KZ1-KZ9, p.o. Prezes Zarządu wyjaśnił: *W latach 2018-2023 zabezpieczano sukcesywnie komory KZ1-KZ9 z uwagi na fakt, że były one dewastowane przez osoby postronne, najpierw rozkradano pokrywy blaszane a następnie po ich zastąpieniu kręgami betonowymi, kręgi zostawały demolowane w celu prawdopodobnie odzyskiwania drutu zbrojeniowego. Następnie kręgi z drutem zastąpiono kręgami bez zbrojenia jednak i te od czasu do czasu zostają dewastowane. W miarę możliwości finansowych Spółki na lata 2025-2026 planowany jest kapitalny remont wszystkich komór na trasie rurociągu wody słonej od stacji przygotowania solanki do zakładu odsalania w Czerwionce - Leszczynach. Na podstawie protokołów z okresowych kontroli stanu technicznego elementów obiektów, obiekty nadają się do użytkowania a wskazane usterki nie wpływają na stan bezpieczeństwa obiektów i ich przydatności do użytkowania.*

W odniesieniu do braku oczyszczenia i zabezpieczenia przed korozją elementów stalowych rurociągu Prezes Zarządu wyjaśnił: *W protokołach z kontroli okresowych istotnie występują zapisy dot. okresowych prac antykorozyjnych. Spółka we własnym zakresie prowadzi doraźne prace antykorozyjne w miejscach najbardziej potrzebnych. Instalacje podlegają okresowym oględzinom i kontrolom. Korozja elementów stalowych jest jedynie powierzchniowa i nie zagraża bezpieczeństwu eksploatacyjnemu rurociągów. Z uwagi na duże potrzeby finansowe w zakresie bieżących remontów i inwestycji w czynne ciągi technologiczne instalacji samego Systemu Odsalania oraz Stacji Przygotowania Solanek w latach 2020-23 nie prowadzono kompleksowych prac remontowych rurociągów, a środki finansowe przesuвано na niezbędne zadania remontowe samej instalacji technologicznej. Wynika to głównie z wieku eksploatowanej instalacji, w której utrzymanie ruchu jest priorytetem, mając na uwadze potrzeby utylizacji wód słonych z Kopalni Budryk. Rurociągi o których mowa w Waszym piśmie w ust. 2 są rurociągami stalowymi grubościennymi, a ich korozja jest jedynie korozją powierzchniową niezagrażającą w żaden sposób szczelności czy ciągłości ruchu. Pozostała część przedmiotowych obiektów zgodnie z protokołami jest w dobrym stanie. Obecnie Spółka prowadzi inwestycję, w ramach której znaczna część rurociągu stalowego zostanie wymieniona na rurociąg tworzywowy i wprowadzona pod nadkład ziemi w ramach prac związanych z likwidacją estakady.*

NIK zwraca uwagę, że brak realizacji powyższych zadań skutkował pogarszaniem się stanu technicznego powyższych obiektów i mógł powodować zagrożenie dla osób znajdujących się w ich pobliżu.

(akta kontroli: str. 1160-1168, 1196-1281, 1289-1292)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Spółki w powyższym zakresie, zwraca jednak uwagę, że w przypadku jednego z pozwoleń wodnoprawnych w 2020 i 2023 r. przekroczono o 2,5% i 2,4 % maksymalny roczny limit zrzutu ścieków jednym z wylotów oraz w przypadku trzech z 23 poddanych kontroli obiektów budowlanych przez co najmniej cztery lata (w tym w przypadku jednego obiektu przez co najmniej sześć lat) nie wykonano części zaleceń sformułowanych podczas przeprowadzenia okresowych kontroli stanu technicznego, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane, co w ocenie NIK było niezgodne z art. 5 ust. 2 ww. ustawy.

IV. Uwagi

Uwagi W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na potrzebę:

- 1. wykazywania w sprawozdaniach o gospodarowaniu wodą, ściekach i ładunkach zanieczyszczeń (OS-3) sporządzonych i przekazywanych do GUS, na podstawie art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy o statystyce publicznej, danych dotyczących zawartości jonów chlorków i siarczanów w odprowadzonych do rzeki zasolonych wodach pochodzących z odwadniania kopalni zgodnie z wymogami GUS;**
- 2. przestrzegania w roku kalendarzowym limitów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym z 2017 r. w odniesieniu do ilości wprowadzanych ścieków wylotem W-2;**
- 3. utrzymywania obiektów budowlanych wchodzących w skład systemu odprowadzania zasolonych wód dołowych w należyłym stanie technicznym, w tym niezwłoczną realizację zaleceń wynikających z okresowych kontroli stanu technicznego tych obiektów.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 14 stycznia 2025 r.

Kontroler

Mieczysław Handzel
Gł. specjalista kontroli państwowej

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

